

А. І. ФУРМАНСЬКА

СЛОВ'ЯНСЬКЕ ПОСЕЛЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ІЗМАЇЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розвідувальною групою Ізмаїльської експедиції Інституту археології Академії наук Української РСР у 1949 р.¹ відкрито слов'янське поселення в Татарбунарському районі, Ізмаїльської області.

Територія Молдавської РСР та Ізмаїльської області УРСР, як свідчить „Повість временных лет“, була заселена слов'янськими племенами тиверців та уличів. „Уличи, тиверцы вседяху по Днестру, приседяху к Дунаеви; бо множество их, седяху бо по Днестру оли до моря, суть пради их и до сего дне, да оно ся зваху от грек великая Скуфь“².

Пам'ятки цих племен ще мало відомі. У 1946 р. співробітником Інституту історії, мови і літератури Молдавської бази Академії наук СРСР Г. Д. Смирновим³ на території Молдавської РСР відкрито два слов'янських поселення на середній течії Дністра.

Відкрите нами поселення розташовано за 2 км від с. Глибоке (кол. Ескіполос), яке знаходиться на березі озера Сасик (Кундук). Від цього села до м. Болград простежуються залишки Траянового валу.

Відкрите поселення має невеликі розміри (50 × 65 м) і розташоване на південному схилі берега висохлого струмка. Таким чином, воно, як і поселення на території Молдавської РСР, було розташоване біля води. Культурний шар поселення виходить на поверхню і поступово руйнується щорічною оранкою. Підйомний матеріал, зібраний під час розвідки, складається з невеликих уламків кружної слов'янської кераміки і кремінного відбійника. Всі уламки кераміки покриті орнаментом, характерним для курганного посуду IX—XI ст. ст.: лінійним, хвилястим або у вигляді жолобків, що оперізують посудину (рис. 1, 1—8). Уламки мають тришаровий злам (червоний колір на поверхневих шарах і чорний всередині черепка), що свідчить про північний випал.

Серед знайдених уламків дуже інтересним є фрагмент посудини, за яким можна встановити її профіль (рис. 1, 9). Це був горщик з опуклими плічками, широким горлом, відігнутими вінцями з потовщеним краєм. Під вінцями нанесено неглибокий жолобок, а плічка посудини вкриті поясом горизонтальних ліній, які перетиналися навскісними лініями. Подібні за формою і орнаментациєю посудини відомі і серед слов'янської кераміки Болгарії⁴. Глинисте тісто, з якого зроблено посуд, добре

¹ Керівник експедиції Л. Д. Дмитров. До складу розвідувальної групи входили: А. І. Фурманська, співробітник Білгород-Дністровського музею В. А. Довгонюк, вчителька місцевої школи Н. Д. Ойфа.

² ПСРЛ, т. I, стор. 5.

³ П. И. Засухцев, Славянские поселения в Молдавии, КСИИМК, вып. XXVII, стор. 102—103.

⁴ Славянская керамика в Болгарии и некое значение за славянската археология на Балканах от Крестю Миятев, София 1948, стор. 38, рис. 28.

вимішане і має домішку дрібних мінеральних вкраплень і шамоту. Колір черепка червоний.

Цю кераміку можна датувати X—XI ст. ст.; поселення, очевидно, датується цим же часом.

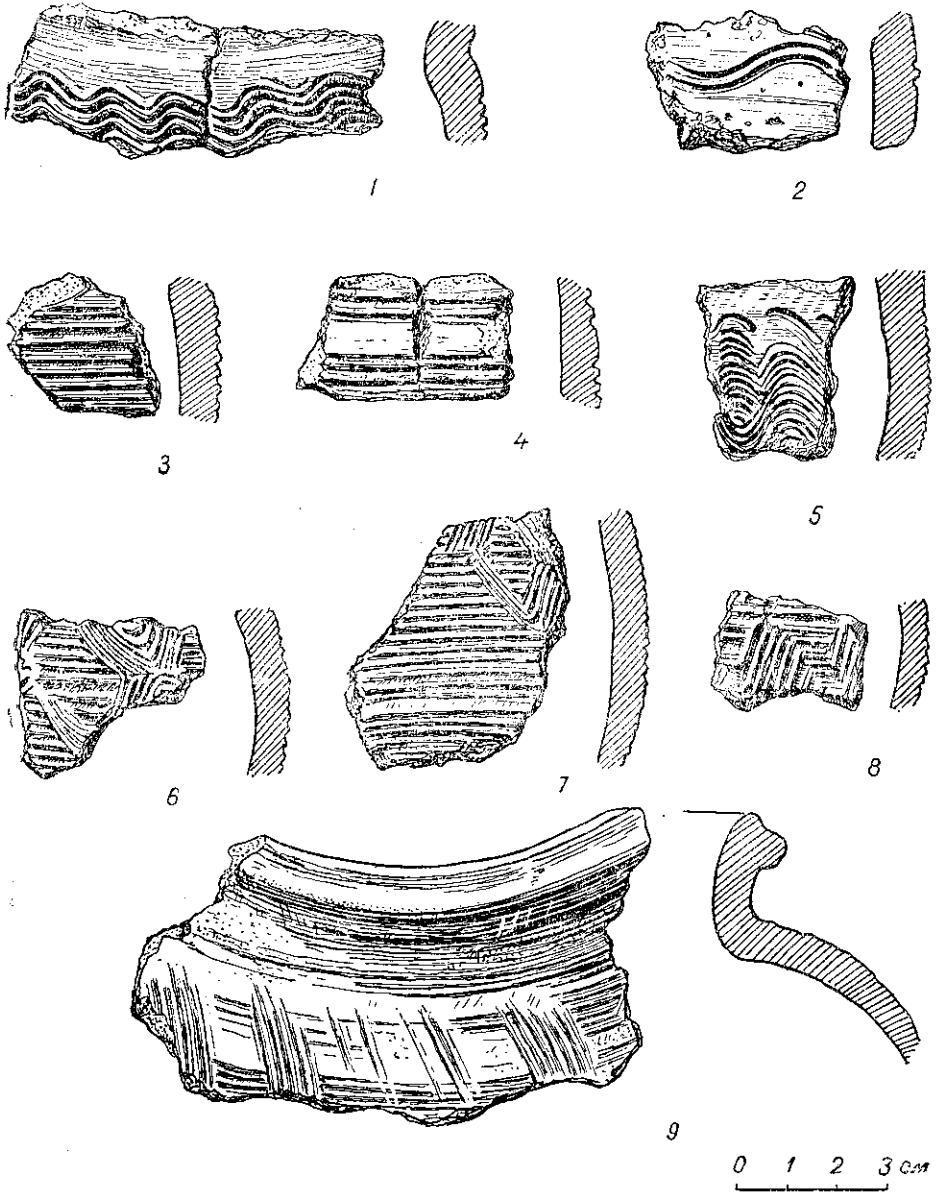

Рис. 1. Зразки кераміки з поселення.

Відкриття на території Ізмаїльської області слов'янського поселення дозволяє поставити питання про проведення тут більш ґрунтовних розвідок і стаціонарних досліджень, що повинно послужити підставою для поглибленої розробки важливої історичної проблеми уличів та тиверців.

А. И. ФУРМАНСКАЯ

СЛАВЯНСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ НА ТЕРРИТОРИИ ИЗМАЙЛЬСКОЙ ОБЛАСТИ

Резюме

Разведочной группой Измаильской экспедиции Института археологии АН УССР в 1949 г. было открыто славянское поселение в Татарбунарском районе, Измаильской области.

Небольшое по размерам поселение расположено на южном склоне берега высохшего ручья. Подъемный материал, собранный во время разведки, состоит из обломков славянской керамики с орнаментом: линейным, волнистым и в виде желобков, опоясывающих весь сосуд. Форма и орнамент характерны для курганной керамики IX—XI вв. Этим же временем, повидимому, можно датировать поселение.
